

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 216 (1824) 23 noyabr 2018-ci il

MƏMMƏD ARAZ SEVGİSİ

(əvvəli ötən sayımızda)

Bu, əlbəttə, daxili bir yağıdır. Onu elə-belə söndürmək olmaz. O kükrəyir, şəfəq saçır!.. İnsanlar onun işığında sanki xumarlanır, gələcəyə böyük ümidlə baxır, addımlayırlar. Məmməd Araz poeziyası da belə bir poeziyadır. Müğənni Niyaməddin Musayevin oxuduğu, mərhum Prezidentimizin də valeh olduğu sözlər:

Bu taleyin oyununda cütləşmiş zərik,
Yüz il qoşa atılsaq da qoşa düşmərik.
Bir zərrənin işığına milyonlar şərik,
Dünya sənin,
Dünya mənim,
Dünya heç kimin...

Onu qəlbən, ruhən gah Nizamiyə, gah Fizuliyə, gah da Nəsimiyə oxşatmaq istəsə də, bu fikrində qərarlaşa bilmir. Yox, Məmməd Araz poeziyası başqa bir poeziyadır. Onun sözlərindəki yüksək qayə, təsir gücü, mənəvi saflıq tamam başqadır:

Bu torpağın son qurbanı mən olsam,
Öz odumda yanıb külə tən olsam,
Eldən ötən güllələrdən olsam,
Ata millət, oğul, deyib ağlama,
Ağlamağın yeri deyil, ağlama!

Bu poeziya sanki dəniz kimi gurlamır, hay-küylə sənə nəyi isə diqtə, məcbur etməyi sevmir. O öz sözünü deyir, nəticə çıxarmağı öz mühakimənə buraxır. Bir sözlə sanki ruhunu yaz, payız dumanı, mehi bürüyür, hər şey sənə çiçəklərin çimdiyi, islandığı şəhli damlalar tək gəlir ki... Günəş doğduca şəfəqləri sanki bu əsrarəngiz gözəllik içində rəqs edir, oynayır və özünü unutmuş halda haykırmay istəyirsən:

- Mən Azərbaycanlıyam! Mənim soyum, köküm olub, var!..Mənim torpağım, daşım bölünməzdir! Bütün riyaları, yalanları lap yaxşı görürəm! Vaxt olacaq, sular durulacaq! Haqq-ədalət öz yerini tutacaq!

Bəli, ordunun məğlub edilməsi, torpaqların tutulması hələ məğlubiyyət deyil! Bəlkə də 20 Yanvar faciəsi ol-

masaydı, ermənilər bütün Bakını pulla almışdılar! Necə ki, bəziləri əkin yerlərini də dəyər-dəyməzə satırlar. Xalq dili ilə desək, bir "dranqalet" maşın almaq həvəsilə...

Məmməd Araz poeziyası yarım əsrdən artıq belələrinə həmişə düz yol göstərən oldu. Ata ocağına bağlılığı təbliğ etdi. Təbii sərvətlərimizin qədrini bilməyi tövsiyyə etdi. Özü də dönə-dönə...

Bəlkə də o vaxtlar daha çox dəbdə olan "Azərbaycan" jurnalının, "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinə başçılıq etmək, onların redaktoru olmaq ona həvalə olunsaydı, sözsüz ki, bununla razılaşmazdı. Bu böyük şair həmişə təbiətə, ilahi gözəlliyə yaxın olmağa çalışdı, onları vəsf, tərənnüm etməkdən yorulmadı. Onun kino-lentində necə həvəslə gül-çiçək topladığını, gözəl mənzərələr seyr etdiyini görəndə qəlbi qürurla döyünürdü. Şükür, torpağımızın, sərvətimizin qədrini bilən var!

Qarabağ dərdi onun ürək ağrıları idi... Onun ürəyi neçə il idi ki, bu torpaq, millət üçün döyünürdü! O cəbhəyə əsgər oğul göndərməmişdi, onun qız övladı elə belə bir əsgər idi... Sanki general yanında dayanmış kamil bir zabıt! Onun demək istediklərini gözlərindən oxuyurdu. Bütün Azərbaycan ona yaxın, doğma idi. Şeirlərinin hayqırtı səsi gör haralardan gəlirdi. Ona elə gəlirdi ki, Mübiriz İbrahimov Məmməd Araz poeziyasından təsirlənib əlinə silah alıb... Yüzlərlə düşməne beləcə qan uddurub. Böyük ölkənin, böyük prezidenti Putin də bu qəhrəmanlığı heyret içində öyərək dedi: "Mübariz İbrahimov əsil canlı Rembo imiş"...

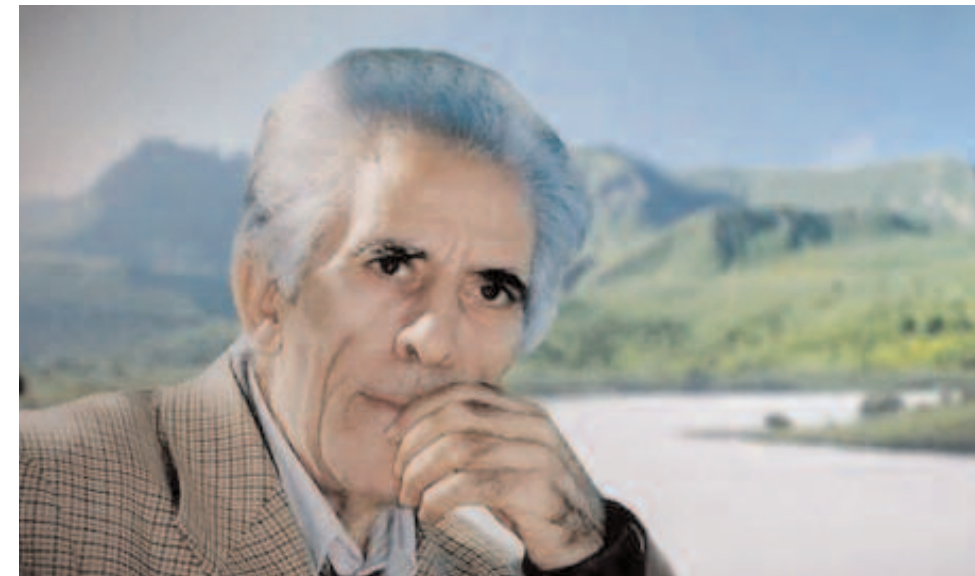
Bəli, mənim xalqım! Sən əsil yatmış vulkana bənzəyirsən. Oyananda, birleşəndə, sənə qarşında heç kim da-

yana bilməz! Sən Heydər Əliyevi, Məmməd Səid Ordubadını, Cəlil Məmmədquluzadəni, Hüseyn Cavid, Məmməd Arazı yetirən torpaqsan Naxçıvan! Sənin haqqında yazılan mahnını, sözlərini, musiqisini dinləmək nə xoş! Sən buna layiqsən! Ulu Öndərin qüdrəti ilə sən dirçəldin! Bu gün prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işıqlı sabaha doğru gedirik. Bu yolda hər bir çətinliyimiz ola bilər. Ancaq birçə şeyi bilirik: Haqq yolunda-yıq!..

Bu gün torpaqlarımızı əsarət altında saxlayan düşmən də sevinməsin! Bütün dünya bilir ki, bu oyunun başında kim dayanıb... Necə ki, bir vaxtlar Xəzər dənizindən gələn gəmilər Bakıma hücum çəkdi, Qala qapımız aparıldı! Necə ki, bir vaxtlar at üstündə şəstlə oturan, öz qələbəsidən qürrelənən general susduruldu... Son damla qanı qalınca döyüşsə də Cavad xan təslim olmadı... Pənahəli xan aldadıldı... Fətəli xan meydanda tək qaldı... Bir sözlə tariximizdə bu qabarma-çəkilmələr həmişə olub, bundan sonra da olacaq. Bundan gileylənməyin, ruhdan düşməyin adı yoxdur.

Yaşlı bir kişi vardı. Həmişə deyirdi ki, tənbelliyin daşını atmaq istəyirsənsə, qarışqalara, onların yuvasına, necə etdiklərinə nəzər sal. Səbəbsiz demirlər ki, insan övladı ev tikməyi qaranquşlardan, toxuculuğu hörümçəklərdən, oxumağı bülbüllərdən öyrənib.

Biz Məmməd Araz poeziyası, şeiriyyəti ilə bu aləmə daha yaxın olur, onun zəngin müşahidə qabiliyyəti ilə ortalığa çıxan bu zəngin həyat materialları ilə tanış oluruq. "Azərbaycan təbiəti" jurnalı ... Sən necə də oxunaqlı, zəngin, işıqlı çıxardın. Dünyada mövcud olan 11 flora - faunanın 9-u sənə var axıv... Bir geniş səhran, buzlaqlı Okeanın yoxdur. Qalan nə is-

təsən sənə tapmaq olar. Sən bu dünyanın cənnətişən. Böyük şairimiz Süleyman Rüstəm demişken:

**Cənnət görmək istəyən,
Azərbaycana gəlsin!**

Bir də Məmməd Araz, bu böyük şairin ölməz, dünyalarca yaşayacaq poeziyasından danışa-danışa, ulu Şəhriyar yadına düşdü. Onun poeziyasını Məmməd Araz da çox sevir, sanki onunla bir yaxınlıq, doğmalıq duyurdu. Ona elə gəlirdi ki, Şəhriyarı, bu ölməz sətirlərini o da oxumuş, öz-özünə təkrar etmişdi:

**Can qurban etməyin vaxtı çatıbsa,
Səndən hansı namərd əsirgəyər can.
Atıram başımı ayaqlarına,
Ey məğrur vətənim, Azərbaycan!**

Qarabağ zilləti, Qarabağ dərdi şair Məmməd Arazı əsil mənada sarsıtdı, çökdürdü... Yazdığı odlı şeirlərin ton-qalında sanki özü ütəldü, yandı, alış-

dı... Qəlbi bu kükrəyişə, bu titrəyişə dözmədi... Şəhriyarın bir şeirində də yaxşı deyir:

**Cəza vermədikcə cinayətkara
Yaxşı adamlar da düşür pis yola.**

Bax, bütün nöqsanlarımızın, çatışmamazlıqlarımızın düşün nöqtəsi budu! Nahaq demirlər ki, sulu, dərin çaylar lal, dayaz çaylar səs-küylü axar. Məmməd Araz həqiqi mənada böyük şair idi! Lal axınlı, müdrik şair idi! Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev demişken, səs-küycülükdən, qalmaqallardan uzaq bir şair! Sənəti ilə xalqa yaxın bir insan idi!

Əlisəfa Azayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

